

Sygn. akt

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2013 roku

Sąd Rejonowy w Gliwicach VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie następującym:

Przewodniczący   **SSR Grzegorz Tyrka**

Protokolant   **Katarzyna Rosławska**

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2013 roku w Gliwicach
na rozprawie

sprawy   **B   M**

przeciwko   **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z**

o zasiłek macierzyński

postanawia:

1. na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. z 1997 roku, Nr 78, poz. 483 ze zm) zwrócić się z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego, czy § 18 pkt 2) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 roku w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2012 roku, poz. 444) w zakresie, w jakim określa termin do złożenia wniosku o wypłatę zasiłku macierzyńskiego jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
2. na podstawie § 106 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 roku regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. z 2007 roku, Nr 38, poz. 249) zawiesić postępowanie w sprawie do czasu zakończenia postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym RP.

SSR Grzegorz Tyrka

sędzia   Za zgodność z oryginałem potwierdza

Kierownik sekretariatu ² *U.*

Starszy Sekretarz Sądowy

Beata Ulfig

UZASADNIENIE

Odwołująca B M domaga się zmiany zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z z dnia lipca 2013 roku poprzez przyznanie prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego od dnia czerwca 2013 roku do dnia lipca 2013 roku oraz do zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony jako okres urlopu rodzicielskiego od dnia lipca 2013 roku do dnia grudnia 2013 roku.

Na uzasadnienie podano, że wniosek o przedłużenie wypłaty zasiłku macierzyńskiego został złożony 1 dzień po określonym prawem terminie z uwagi na brak wiedzy odwołującej o możliwości ubiegania się o zasiłek za dodatkowy okres. B M dodała, że dodatkowy urlop macierzyński pozwoliłby jej na spędzenie dłuższego okresu z dzieckiem, które [REDACTED]

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z wniósł o oddalenie odwołania.

Na uzasadnienie podano, że odwołująca podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu i z tytułu urodzenia dziecka otrzymała zasiłek macierzyński za okres od dnia stycznia 2013 roku do dnia maja 2013 roku (140 dni) oraz zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego od dnia maja 2013 roku do dnia czerwca 2013 roku. Zgodnie z § 18 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 roku w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2012 roku, poz. 444) dowodami stanowiącymi podstawę przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego przysługującego ubezpieczonemu za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego są w przypadku osoby niebędącej pracownikiem - jej wniosek złożony płatnikowi zasiłku macierzyńskiego przed terminem rozpoczęcia korzystania z tego zasiłku za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego. Odwołująca złożyła wniosek o przedłużenie wypłaty zasiłku

macierzyńskiego dnia czerwca 2013 roku, czyli po rozpoczęciu korzystania z dodatkowego okresu zasiłku macierzyńskiego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B M podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Ze względu na urodzenie dziecka w dniu stycznia 2013 roku B M przysługiwał zasiłek macierzyński za okres od dnia stycznia 2013 roku do dnia maja 2013 roku (140 dni) oraz zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego od dnia maja 2013 roku do dnia czerwca 2013 roku.

W dniu czerwca 2013 roku B M wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z o zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego od dnia czerwca 2013 roku do dnia lipca 2013 roku oraz o zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego od dnia lipca 2013 roku do dnia grudnia 2013 roku.

Decyzją z dnia lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z znak odmówił B M prawa do zasiłku macierzyńskiego na podstawie art. 29 ust. 5 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2010 roku, Nr 77, poz. 512 ze zm.), art. 182¹ § 1-3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 roku, Nr 21, poz. 94 ze zm.) i § 18 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 roku w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2012 roku, Nr 444). Na uzasadnienie organ rentowy podał, iż pisemny wniosek w sprawie wypłaty zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego powinien zostać złożony nie później niż przed rozpoczęciem korzystania zasiłku za dodatkowy urlop. Skoro B M nie dotrzymała terminu przewidzianego na złożenie wniosku, to nie ma prawa do zasiłku macierzyńskiego.

Pytanie prawne zostało sformułowane na podstawie następującego stanu prawnego:

Zgodnie z art. 29 ust. 5 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2010 roku, Nr 77, poz. 512 ze zm.) – zwanej dalej ustawą zasiłkową – zasiłek macierzyński przysługuje za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego okresu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz okres urlopu rodzicielskiego [...].

Zasiłek macierzyński jest świadczeniem, którego zadaniem jest zapewnienie środków utrzymania w miejsce utraconych zarobków z powodu powstrzymywania się od pracy w związku z przyjściem na świat dziecka i koniecznością jego pielęgnacji przez pierwsze miesiące życia. Istotnym jest odróżnienie urlopu macierzyńskiego (dodatkowego urlopu macierzyńskiego i urlopu rodzicielskiego) od przysługującego za ten okres zasiłku macierzyńskiego. Urlop macierzyński jest okresem usprawiedliwionej nieobecności w pracy pracownicy, której urodziło się dziecko. Natomiast zasiłek macierzyński jest świadczeniem pieniężnym z ubezpieczenia społecznego, które wypłacane jest po urodzeniu dziecka.

Przed dniem 17 czerwca 2013 roku uprawnienia pracownicze regulowane przepisami Kodeksu pracy obejmowały prawo do urlopu macierzyńskiego (urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego), dodatkowego urlopu macierzyńskiego (dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego), urlopu ojcowskiego oraz urlopu wychowawczego. W ramach urlopu macierzyńskiego pracownicy przysługiwał urlop w wymiarze 20 tygodni, w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, z czego 2 tygodnie urlopu macierzyńskiego mogły przypadać przed przewidywaną datą porodu. Nadto pracownica miała prawo do dodatkowego urlopu macierzyńskiego w wymiarze do 4 tygodni, w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie. Ustawa zasiłkowa w ogóle nie wymagała od pracownicy wystąpienia w terminie i na zasadach określonych w Kodeksie pracy o wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi dodatkowego urlopu macierzyńskiego.

Ustawą z dnia 28 maja 2013 roku o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2013 roku, Nr 675) wprowadzono instytucję urlopu rodzicielskiego w wymiarze do 26 tygodni, który ma charakter fakultatywny i przysługuje bezpośrednio po wykorzystaniu pełnego dodatkowego urlopu macierzyńskiego. Z urlopu rodzicielskiego może skorzystać zarówno pracownica-matka dziecka, jak również pracownik-ojciec dziecka. Urlopu rodzicielskiego udziela się na podstawie pisemnego wniosku pracownika złożonego w terminie nie krótszym niż 14 dni przed rozpoczęciem korzystania z tego urlopu. W zakresie zasiłku macierzyńskiego zmianie uległ jedynie maksymalny wymiar urlopu macierzyńskiego przed porodem – do 6 tygodni. Zmienił się wymiar dodatkowego urlopu macierzyńskiego, który aktualnie wynosi do 6 tygodni, w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie.

Na uzasadnienie rządowego projektu ustawy podano, że zmiany mają umożliwić sprawowanie opieki nad małym dzieckiem w okresie pierwszego roku jego życia a łączny wymiar urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego ma wynieść 52 tygodnie, w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie. Nowa instytucja urlopu rodzicielskiego ma sprzyjać częstszemu podejmowaniu obowiązków związanych z opieką nad małym dzieckiem przez ojca dziecka, zgodnie z decyzją obojga rodziców, podejmowaną z uwzględnieniem ich sytuacji rodzinnej, a także zawodowej.

Mimo, iż przedsiębiorca-matka nie ma prawa do urlopu macierzyńskiego, nabywa jednak prawo do zasiłku macierzyńskiego i może nadal w trakcie pobierania zasiłku macierzyńskiego prowadzić działalność gospodarczą. Osoba prowadzącą działalność gospodarczą może skorzystać ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie macierzyństwa jedynie wtedy, gdy podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Przystąpienie do niego staje się możliwe tylko w przypadku, gdy ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu przedsiębiorca podlega obowiązkowo. Jeżeli bowiem podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu uzyskuje prawo do zasiłku macierzyńskiego m. in. za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego. Po wykorzystaniu zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego przedsiębiorca-matka nabywa prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi dodatkowego urlopu macierzyńskiego.

Zgodnie z § 18 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 roku w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2012 roku, Nr 444) dowodami stanowiącymi podstawę przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego przysługującego ubezpieczonemu za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego są w przypadku osoby niebędącej pracownikiem – jej wniosek złożony płatnikowi zasiłku macierzyńskiego przed terminem rozpoczęcia korzystania z tego zasiłku za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okresu dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego.

Zatem wniosek o wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi dodatkowego urlopu macierzyńskiego winien być złożony do organu rentowego przed rozpoczęciem korzystania z zasiłku macierzyńskiego za dodatkowy okres.

Upoważnienie do wydania kwestionowanego rozporządzenia zawarto w art. 59 ust. 15 i art. 61 ust. 3 ustawy zasiłkowej. Zgodnie z art. 59 ust. 15 ustawy zasiłkowej minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określa, w drodze rozporządzenia, inne wymagane dowody stanowiące podstawę przyznania i wypłaty zasiłków. Z kolei art. 61 ust. 3 ustawy zasiłkowej stanowi, że jeżeli do wypłaty zasiłku obowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, płatnik składek przedkłada zaświadczenie zawierające zestawienie składników wynagrodzenia lub przychodu, stanowiących podstawę wymiaru zasiłku, którego wzór określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Przedstawiony stan prawny obowiązywał w dacie wydania decyzji przez organ rentowy oraz wydania przez Sąd Orzekający postanowienia o zwróceniu się z pytaniem do Trybunału Konstytucyjnego. Wskazać należy, że przepisy kwestionowanego rozporządzenia zostały zmienione w dniu 26 listopada 2013 roku rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 listopada 2013 roku (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1380). Po nowelizacji rozporządzenie określa w osobnych paragrafach dowody stanowiące podstawę przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu macierzyńskiego (i dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego) oraz dowody stanowiące podstawę do przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego. Zgodnie z obowiązującym

od 26 listopada 2013 roku przepisem § 18a pkt 3 kwestionowanego rozporządzenia, dowodami stanowiącymi podstawę przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego przysługującego ubezpieczonemu za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego, w razie gdy zasiłek macierzyński za okres bezpośrednio poprzedzający okres objęty wnioskiem o udzielenie tego urlopu był pobierany przez tego ubezpieczonego, są – w przypadku ubezpieczonego niebędącego pracownikiem – wniosek ubezpieczonego złożony płatnikowi zasiłku macierzyńskiego przed terminem rozpoczęcia korzystania z tego zasiłku ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego. Ponieważ w dacie wydania decyzji przez organ rentowy § 18a kwestionowanego rozporządzenia nie obowiązywał, a zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego był przyznawany na zasadach określonych w § 18 tego rozporządzenia, konstytucyjność tego tylko przepisu – w punkcie 2 – była przedmiotem zadanego pytania prawnego. Uwadze nie może umknąć fakt, że w §18a pkt 3 także wprowadzono termin do złożenia wniosku o świadczenie z ustawy zasiłkowej. Termin ten ma charakter materialny, co oznacza, że jego upływ powoduje wygaśnięcie uprawnienia.

Sąd Orzekający, zadając pytanie prawne, powziął następującą wątpliwość:

Za wzorzec kontroli Sąd Orzekający, przyjął normę prawną zawartą w art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. z 1997 roku, Nr 78, poz. 483 ze zm.).

Zgodnie z art. 92 ust. 1 Konstytucji rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu.

Wymagania, jakim muszą odpowiadać rozporządzenia, formułuje art. 92 ustęp 1 Konstytucji, który dopuszcza stanowienie rozporządzeń tylko na podstawie „szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania”. Upoważnienie musi mieć charakter szczegółowy pod względem podmiotowym (musi określać organ właściwy do wydania rozporządzenia), przedmiotowym (musi określać zakres spraw przekazanych do uregulowania) oraz treściowym (musi określać wytyczne dotyczące treści aktu). Oznacza to,

że ustawodawca jest obowiązany tak budować ustawowe upoważnienie, by na jego podstawie możliwa była odpowiedź na trzy pytania: kto ma prawo wydania aktu, co w tym akcie ma zostać uregulowane, i jak mają być uregulowane dane kwestie.

Upoważnienie do wydania aktu wykonawczego nie może mieć charakteru blankietowego i nie może pozostawiać prawodawcy rządowemu zbyt daleko idącej swobody w kształtowaniu merytorycznej treści rozporządzenia. Norma prawna zawarta w art. 92 ustęp 1 Konstytucji nakłada na ustawodawcę obowiązek takiego zredagowania przepisu upoważnienia, aby wyznaczał pewne minimum kierunku unormowań, jakie mają być zawarte w akcie wykonawczym. Obowiązek ten staje się tym bardziej wyrazisty, im istotniejsza – z punktu widzenia praw obywateli i zasady wyłączności ustawy – stawała się treść uregulowań, które miały być zawarte w akcie wykonawczym. Oznacza to, że konstytucyjnie niedopuszczalne jest takie sformułowanie upoważnienia, które w istocie upoważnia nie do wydania rozporządzenia w celu wykonania ustawy, lecz do samodzielnego uregulowania całego kompleksu zagadnień, co do których w tekście ustawy nie ma żadnych bezpośrednich unormowań czy wskazówek – szerzej orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 19 października 1998 roku, sygn. UW 4/88, opublikowane w OTK 1988/1/5; z dnia 23 października 1995 roku, sygn. K 4/95, opublikowane w OTK 1995/2/11; z dnia 22 września 1997 roku, sygn. K25/97, opublikowane w OTK 1997/3-4/35; z dnia 26 października 1999 roku, o sygn. K 12/99, opublikowane w OTK 1999/6/120.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że w porządku prawnym proklamującym zasadę podziału władz, opartym na prymacie ustawy jako podstawowego źródła prawa, parlament nie może w dowolnym zakresie „cedować” funkcji prawodawczych na organy władzy wykonawczej. Nie jest dopuszczalne, by prawodawczym decyzjom organu władzy wykonawczej pozostawiać kształtowanie zasadniczych elementów regulacji prawnej – orzeczenia: z dnia 25 maja 1998 roku, o sygn. U 19/97, opublikowane w OTK 1998/4/47; z dnia 14 marca 1998 roku, o sygn. K 40/1997, opublikowane w OTK 1998/2/12.

Norma prawna zawarta w art. 59 ust. 15 ustawy zasiłkowej spełnia wymóg szczególności upoważnienia pod względem podmiotowym, bowiem wskazuje odpowiednio ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego jako podmiot uprawniony do wydania aktu wykonawczego. Norma prawna zawarta w art. 59 ust. 15 ustawy zasiłkowej sprecyzowała zakres spraw przekazanych do uregulowania, co przesądza o szczególności

upoważnienia z punktu widzenia przedmiotowego, albowiem minister został zobowiązany do określenia innych wymaganych dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków. Brak jest natomiast w ustawie zasiłkowej wytycznych w jaki sposób minister ma uregulować powyższe kwestie.

Wytyczne dotyczące treści aktu mogą przybierać rozmaity postać redakcyjną. Mogą one mieć zarówno charakter „negatywny” (tzn. ze wszystkich wchodzących w rachubę rozstrzygnięć rozporządzeniodawcy mogą wykluczać te, których ustawodawca sobie życzy), jak i charakter „pozytywny” (np. wskazując kryteria, którymi powinien się kierować twórca rozporządzenia, normując przekazany mu zakres spraw, wskazując cele, jakie ma spełniać dane unormowanie, czy funkcje, któremu spełniać instytucja, której ukształtowanie ustawa powierzyła rozporządzeniu). W każdym razie ustawa musi zawierać pewne wskazania wyznaczające treści (kierunki rozwiązań), jakie mają być zawarte w rozporządzeniu lub eliminujące pewne treści (kierunki rozwiązań). B. Banaszak wyraził pogląd, że w ustawie należy zawrzeć jakąś merytoryczną treść dyrektywną, której wykonaniu przepisy rozporządzenia mają służyć, a upoważnienie powinno być na tyle szczegółowe, aby czytelny był zamiar ustawodawcy – B. Banaszak, *Prawo Konstytucyjne*, Warszawa 1999, s. 159-160.

Istotne znaczenie dla sprawy objętej pytaniem ma jednoznaczne ustalenie, czy na podstawie delegacji ustawowej minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego upoważniony był do ustanowienia terminu właściwego do złożenia wniosku o wypłatę zasiłku macierzyńskiego. Delegacja ustawowa stwierdza jedynie, że minister określi inne wymagane dowody stanowiące podstawę przyznania i wypłaty zasiłków. Ustawa zasiłkowa nie zawiera jakiegokolwiek terminu, którego dochowanie jest koniecznym warunkiem nabycia prawa do zasiłku macierzyńskiego. Minister nie posiada funkcji prawodawczej, jest jedynie na podstawie art. 92 ustęp 1 Konstytucji upoważniony do stanowienia prawa na podstawie ustawy i w celu jej wykonania. Tym samym minister wprowadzając ograniczenie czasowe do składania wniosku o zasiłek macierzyński samodzielnie dokonał regulacji godzącej w prawa osób objętych ubezpieczeniem chorobowym. Wniosek ten daje asumpt do stwierdzenia, że przepis § 18 punkt 2 rozporządzenia jest niekonstytucyjny, albowiem w sposób istotny narusza przepis art. 92 ustęp 1 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny stoi na stanowisku, że brak wyraźnego upoważnienia do normowania danej materii należy interpretować jako nieudzielenie takiego upoważnienia. Brak stanowiska ustawodawcy w jakiejś sprawie, przejawiający się w nieprecyzyjności upoważnienia musi być interpretowany jako nieudzielenie w danym zakresie kompetencji normodawczej. Upoważnienie nie może opierać się na domniemaniu objęcia swym zakresem materii w nim nie wymienionych (*vide*: wyrok z dnia 29 czerwca 2004 roku, U 1/03, OTK ZU nr 6/A/2004, poz. 60). Na gruncie orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego i doktryny nie budzi wątpliwości, że organ upoważniony wydając akt wykonawczy, nie może uzupełniać nim przesłanek realizowania normy prawnej zawartej w przepisach ustawy. Takiego działania organu nie usprawiedliwia ani ustawowa formuła upoważniająca do określenia „szczegółowych zasad i trybu”, ani luka (niekompletność) w upoważnieniu, ani też przekonanie organu wykonawczego o celowości czy racjonalności zamieszczenia w akcie wykonawczym pewnych postanowień (tak Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 30 kwietnia 2009 roku, U 2/08, OTK-A nr 2009/4/56).

Zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy zasiłkowej roszczenie o wypłatę zasiłku [...] macierzyńskiego oraz opiekuńczego przedawnia się po upływie 6 miesięcy od ostatniego dnia okresu, za który zasiłek przysługuje. W sprawie objętej pytaniem prawnym wnioszek o przedłużenie wypłaty zasiłku macierzyńskiego został złożony zaledwie 1 dzień po właściwym terminie. Ubezpieczona B M złożyła wnioszek do organu rentowego o zasiłek macierzyński niezwłocznie po uzyskaniu informacji ze środków masowego przekazu o przysługującym jej prawie. Zatem intencją ubezpieczonej było kontynuowanie pobierania zasiłku macierzyńskiego a uchybienie terminowi wynikał z nieznanego prawa.

W ocenie Sądu Pytającego całkowite pozbawienie prawa do zasiłku macierzyńskiego osób, które spóźniły się ze złożeniem wniosku o zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego cechuje się nad wyraz daleko idącym rygoryzmem i wykracza poza granice ustawowej delegacji. Skorzystanie z dobrodziejstwa ustawy zasiłkowej uzależnione jest bowiem od zachowania – nieznanego ustawie – terminu. Ustawa zasiłkowa za niedopełnienie obowiązku dostarczenia zaświadczenia lekarskiego płatnikowi składek oraz organowi rentowemu przewiduje jedynie obniżenie o 25% wysokości zasiłku (art. 62 ust. 3). Jeżeli niedostarczenie zaświadczenia lekarskiego nastąpiło z przyczyn niezależnych od ubezpieczonego, ustawa nie przewiduje dla niego żadnych negatywnych skutków.

Należy również zauważyć, iż zgodnie z art. 71 ust. 2 Konstytucji, matka przed i po urodzeniu dziecka ma prawo do szczególnej pomocy władz publicznych, której zakres określa ustawa. Ustawodawca w ustawie zasiłkowej **uwzględnił sytuację prawną osób, które są objęte zakresem podmiotowym „szczególnej pomocy”**. Uprawnienie do zasiłku macierzyńskiego ma charakter obligatoryjny i w jednoznaczny sposób wiąże się z realizowaniem przez matkę prawa do szczególnej pomocy władz publicznych w okresie wskazanym w art. 71 ust. 2 Konstytucji.

**Wpływ orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego na rozstrzygnięcie odwołania
B M o zasiłek macierzyński.**

Pozytywna odpowiedź na pytanie prawne daje możliwość skutecznego dochodzenia przez B M zasiłku macierzyńskiego.

Na podstawie art. 193 Konstytucji Sąd Rejonowy w Gliwicach zadał pytanie prawne o treści jak w sentencji, a na podstawie § 106 ustęp 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 roku regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. z 2007 roku, Nr 38, poz. 249) zawiesił postępowanie.

SSR Grzegorz Tyrka

Za zgodność z oryginałem potwierdza

Kierownik sekretariatu *2 u p*

Starszy Sekretarz Sądowy

Beata Ulfig

